
Hälsundersökning av asylsökande, flyktingar och andra invandrare

BAKGRUND

Så snart som möjligt efter ankomsten ska landstingen erbjuda asylsökande och flyktingar en hälsundersökning ([Lag 2008:344 om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.](#)). Även andra nyanlända personer, exempelvis anhöriginvandrare, ska erbjudas motsvarande undersökning.

Hälsundersökningen utförs enligt [Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsundersökning av asylsökande m.fl. \(SOSFS 2011:11\)](#), [rekommendationer på Socialstyrelsens webbplats](#) samt [Folkhälsomyndighetens rekommendationer för preventiva insatser mot tuberkulos – hälsokontroll, smittspårning, behandling av latent infektion och vaccination](#).

Dessa riktlinjer har utarbetats av företrädare för Asyl- och Integrationshälsan, barnhälsovården, infektionskliniken, kvinnokliniken, mödrahälsovården, primärvården samt smittskydd och vårdhygien.

OMFATTNING OCH ANSVAR

Dessa riktlinjer gäller för hälso- och sjukvården i regionen.

Respektive verksamhetschef ansvarar för att personalen får kännedom om riktlinjerna. Berörd personal är skyldig att följa riktlinjerna.

HÄLSUNDERÖKNING

Hälsundersökningen har tre syften:

- att upptäcka smittsamma sjukdomar och uppmärksamma behov av smittskyddsåtgärder för att förhindra spridning av smitta (sammansatt)
- att uppmärksamma vårdbehov, behov av kompletterande vaccinationer och hänvisa till rätt vårdnivå (individriktat) samt
- att ge vägledande information om svensk hälso- och sjukvård inklusive tandvård

Hälsundersökningen ska innehålla ett individuellt **hälsosamtal** och en anpassad **provtagning** samt vid behov kompletteras med en **kroppundersökning**.

MÅLGRUPPER OCH UTFÖRANDE AKTÖRER

Asyl- och Integrationshälsan ansvarar för att erbjuda hälsundersökningar till

- asylsökande som är registrerade vid Migrationsverket i Västmanland,
- kvotflyktingar
- personer som fått en etableringsplan via arbetsförmedlingen alternativt ingår i kommunernas introduktionsprogram och som innehaft uppehållstillstånd kortare tid än ett år
- anhöriginvandrare där den anhörige haft permanent uppehållstillstånd kortare tid än två år

Hälsoundersökning av asylsökande, flyktingar och andra invandrare

Barnkliniken undersöker adoptivbarn enligt särskild instruktion.

Respektive **familjeläkarmottagning** ansvarar för att erbjuda hälsoundersökning till övriga anhöriginvandrare. Asyl- och Integrationshälsan kan utföra dessa hälsoundersökningar efter remiss mot ersättning.

HÄLSOSAMTAL

Hälsosamtalet innebär en anamnes beträffande

- Socialanamnes inklusive födelseland, flyktingstatus, vistelse i flyktingläger
- Psykosocial anamnes
- Tidigare och aktuella sjukdomar
- Tidigare och aktuell läkemedelsbehandling
- Tidigare sjuk(hus)vård
- Syn och hörsel
- Allergier
- Tuberkulosanamnes – tidigare haft tuberkulos, känd kontakt med sjukdomen, hosta, avmagring, nattsvevning, feberperioder, bröst/ryggsmärtor, hud/mjukdelssvullnad och lokal lymfkörtelsvullnad
- Eventuellt missbruk
- Graviditetsanamnes
- Könstympling/omskärelse
- Undernäring
- Vaccinationer
- Aktuella symtom från
 - a) luftvägar (difteri, pneumoni, tuberkulos)
 - b) magtarmkanalen (diarréer, ikterus)
 - c) urinvägar inklusive hematuri
 - d) feberperioder (malaria, tuberkulos)
 - e) huden (eksem, bölder, sår eller andra huddefekter. Huden ska inspekteras och om defekter finns odlas för multiresistenta bakterier.)

Kroppundersökningen och **provtagningen** behöver ofta individualiseras utifrån aktuell situation och erhålla uppgifter vid hälsosamtalet.

Hälsoundersökning av asylsökande, flyktingar och andra invandrare

REKOMMENDERAD PROVTAGNING (= SCREENINGUNDERSÖKNING)

Personer som kommer från Asien, Afrika, Latinamerika, sydöstra och östra Europa ska erbjudas provtagning enligt följande riktlinjer:

Smittämne/sjukdom	Målgrupp (ålder)	Undersökning
Anemi	<18 år	Blodstatus
Fenolketonuri (PKU) med flera	<8 år	PKU-test
Hepatit B	Alla	HbsAg + barn <18 år även antiHBs
Hepatit C	Alla	HCV-serologi
Hiv	Alla	Hiv
Syfilis	Alla gravida	VDRL, om positivt görs TPPA (serologi)
Klamydia	Gravida samt vid symtom	Kvinnor: urinprov och vaginalspatel Män: urinprov
Tuberkulos (gäller personer från högriskländer med >100 tuberkulosfall per 100 000 invånare och år samt personer från andra länder som vistats i flyktingläger, fängelser eller krigsområden)	Alla	Anamnes: se Hälsosamtal ovan IGRA (Interferon gamma release assay – Quantiferon) och/eller PPD eventuellt lungröntgen, SR, U-sticka. Se flödesschema nedan.
Giardiainfektion	Barn <7 år samt vid diarré eller andra magtarmsymtom	Fecesmikroskopi (cystor och maskägg) x 1
Bakteriell tarminfektion	Vid diarré eller andra magtarmsymtom	Fecesodling (salmonella, shigella, campylobacter)
Multiresistenta bakterier (MRB)	Alla som vårdats på sjukhus eller behandlats i öppenvård utomlands senaste halvåret före ankomsten till Sverige OBS! Kvinnor som nyss fött barn. Alla gravida Alla med sår eller hudinfektioner	MRSA-screening med odling från näsa, svalg, perineum samt eventuellt sår och kateterurin. Se provtagningsanvisning. Samma som ovan (punkt 1) MRSA-odling från sår eller hudinfektion. Se provtagningsanvisning.

Hälsoundersökning av asylsökande, flyktingar och andra invandrare

FORTSATT HANDLÄGGNING VID TESTUTFALL SOM TYDER PÅ SMITTA/SJUKDOM

Blodstatus

- Utredds i primärvården enligt samverkansdokumentet mellan primärvård och barnklinik. Observera att normalt Hb varierar med åldern under barnåren.

PKU

- Utfall i PKU-screeningen remitteras till barnkliniken

HBsAg-test

- När HBsAg påvisats utför laboratoriet kompletterande analyser av HBV-markörer och de skickar också prov för HBV-DNA. Komplettera vid behov med ny provtagning för analys av leverstatus, PK och albumin.
- Ge muntlig och skriftlig information om förhållningsregler enligt smittskyddslagen, till exempel genom att dela ut smittskyddsbladet som finns översatt till olika språk.
- Gör anmälan till smittskyddsläkaren enklast via www.sminet.se.
- Smittspåra och ta fullständig hepatit B-serologi på partner, familjemedlemmar och övriga som kan ha utsatts för smitta.
- Erbjud vaccination till partner och familjemedlemmar som saknar markörer för hepatit B.
- Remittera till infektionsklinik.

Anti-HBs-test (på barn under 18 år)

- Informera om att personen är immun efter genomgången infektion eller vaccination.
- Personen ska inte erbjudas vaccination mot hepatit B.

Hepatit C-test positiv (antikroppspåvisning, immunoblot eller HCV RNA)

- Ge muntlig och skriftlig information om förhållningsregler enligt smittskyddslagen, till exempel genom att dela ut smittskyddsbladet som finns översatt till olika språk.
- Gör anmälan till smittskyddsläkaren enklast via www.sminet.se.
- Smittspåra och ta HCV-serologi på fast partner och övriga som kan ha utsatts för smitta.
- Remittera till infektionsklinik.

Hiv-test

- Ge muntlig och skriftlig information om förhållningsregler enligt smittskyddslagen, till exempel genom att dela ut smittskyddsbladet som finns översatt till olika språk (kan efter överenskommelse göras på infektionsklinik).
- Gör anmälan till smittskyddsläkaren enklast via www.sminet.se (kan efter överenskommelse göras på infektionsklinik).
- Remittera patienten till infektionsklinik. Smittspårning sker via infektionskliniken om ej annat överenskommit.

Hälsoundersökning av asylsökande, flyktingar och andra invandrare

Syfilistest – positivt test tydande på aktiv sjukdom

- Ge muntlig och skriftlig information om förhållningsregler enligt smittskyddslagen, till exempel genom att dela ut smittskyddsbladet som finns översatt till olika språk (kan efter överenskommelse göras på barnklinik/venereologmottagning).
- Gör anmälan till smittskyddsläkaren enklast via www.sminet.se (kan efter överenskommelse göras på barnklinik/venereologmottagningen).
- Remittera barn <18 år till barnklinik, vuxna till venereologmottagning.

Klamydia

- Ge muntlig och skriftlig information om förhållningsregler enligt smittskyddslagen, till exempel genom att dela ut smittskyddsbladet som finns översatt till olika språk.
- Behandla
- Skicka särskild remiss via Cosmic till centraliserad smittspårning. Den smittspårande mottagningen kommer då också att göra anmälan till smittskyddsläkaren.

Tuberkulos

- Se flödesschema nedan om tuberkulos hos invandrare/flyktingar från infektionskliniken
- Vid klinisk misstanke på aktiv tuberkulos omedelbar telefonkontakt med bakjour på infektionskliniken.

Fecesmikroskopi – vid fynd av Giardia

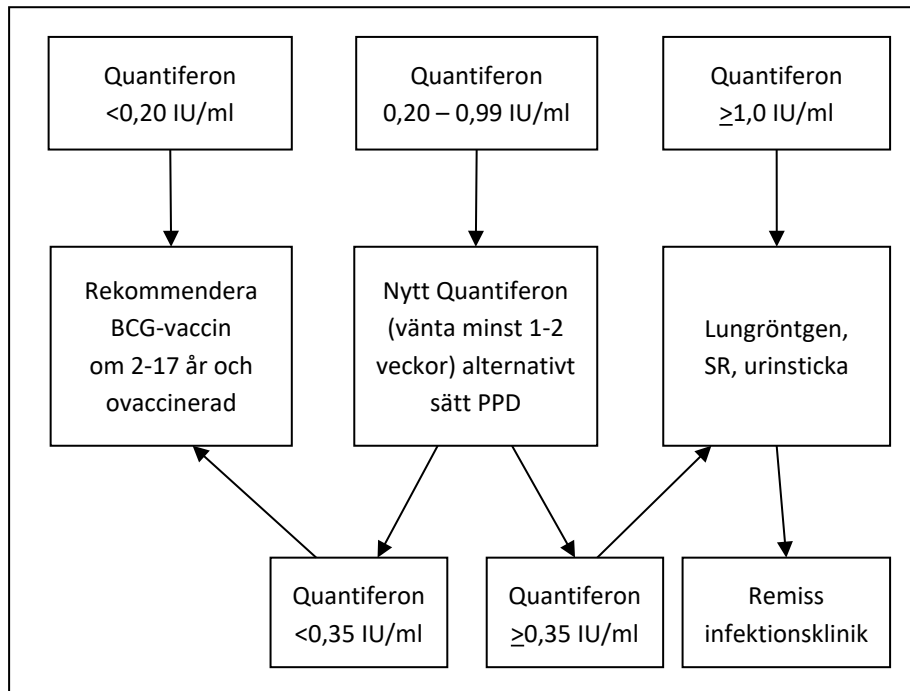
- Ge muntlig och skriftlig information om förhållningsregler enligt smittskyddslagen, till exempel genom att dela ut smittskyddsbladet som finns översatt till olika språk.
- Gör anmälan till smittskyddsläkaren enklast via www.sminet.se.
- Provta kontakter med symtom. Provta även symtomfria personer inom hushållet som har riskyrke eller är förskolebarn.
- Behandla alla med fynd av giardia.

Hälsoundersökning av asylsökande, flyktingar och andra invandrare

TUBERKULOS HOS INVANDRARE/FLYKTINGAR – FLÖDESSHEMA

Vid anamnes eller klinik talande för aktiv tuberkulos tas omedelbar telefonkontakt med bakjouren på infektionskliniken.

På barn > 2år samt vuxna utan tecken till aktiv tuberkulos tas Quantiferon.

*BCG = Bacillus Calmette-Guérin

Egentligen bör PPD sättas före BCG-vaccin eftersom endast strikt PPD-negativa har nytta av vaccinet men undantag kan göras.

Vid immunsuppression tas PPD, Quantiferon och lungröntgen. Om någon av dessa blir patologisk tas även SR och urinsticka, därefter remiss till infektionsmottagningen.

PPD mäts som tvärgående induration på armen.

Quantiferon tas inom fyra dagar efter avläsning av PPD eller minst två månader senare. Provet ska tas måndag–torsdag och måste nå Klinisk Mikrobiologi Västerås inom 16 timmar efter provtagningen. Om specifika provtagningsrör saknas kan provtagning utföras på kemlab Västerås.

På barn <2 år tas PPD i första hand. PPD bör utföras av någon med stor vana att sätta och avläsa provet. Om positivt tas Quantiferon, SR, U-sticka och lungröntgen samt remiss till infektionskliniken. Ovaccinerat barn med negativ PPD rekommenderas BCG-vaccin.

Positiv PPD = ≥ 10 mm för friska vuxna och vaccinerade barn.
 ≥ 6 mm för ovaccinerade barn under 18 år.

Hälsoundersökning av asylsökande, flyktingar och andra invandrare

REFERENSER

[Lag \(2008:344\) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.](#)

[Multiresistenta bakterier \(MRB\) - vårdhygieniska rutiner](#)

[Rekommendationer gällande hälsoundersökning av asylsökande](#) på Socialstyrelsens webbplats

[Riskländer för tuberkulos](#) på Folkhälsomyndighetens hemsida

[Smittskyddsblad](#) – praktiska råd för epidemiologisk handläggning av de viktigaste sjukdomarna i smittskyddslagende utgivna av smittskyddsläkarföreningen

[Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökning av asylsökande m.fl. \(SOSFS 2011:11\)](#)

Folkhälsomyndighetens [Rekommendationer för preventiva insatser mot tuberkulos – hälsokontroll, smittspårning, behandling av latent infektion och vaccination](#)